

INHOUD

WOORD VOORAF	VII
INLEIDING	IX
HOOFDSTUK 1. EEN ‘TAAL’ MET VELE NAMEN	I
1.1. Betekenis van het woord <i>Bargoens</i>	6
1.1.1. <i>Het woordveld ‘geheimtaal’</i>	6
1.1.2. <i>Recente betekenisveranderingen van Bargoens in de vakliteratuur</i>	8
1.2. De herkomst van <i>Bargoens</i> en vormverwante woorden	12
1.2.1. <i>Bargoens, varianten, vorm- en betekenisverwante woorden</i>	13
1.2.2. <i>Etymologische verkenningen</i>	24
HOOFDSTUK 2. DE BELANGSTELLING VOOR HET BARGOENS.	41
2.1. Bargoens in literaire teksten.	45
2.1.1. <i>Laatmiddeleeuwse vagebondteksten</i>	46
2.1.2. <i>Rederijerskluchten en blijspelen</i>	49
2.1.3. <i>Sociale letterkunde (ca. 1840-1950)</i>	55
In Nederland	57
In Vlaanderen	61
2.1.4. <i>Volkse genres (tweede helft van de twintigste eeuw)</i>	63
2.2. Bargoens in woordverzamelingen	64
2.2.1. <i>Dieventaal</i>	64
2.2.2. <i>Kramertaal</i>	70
De gouden eeuw van de kramertaal (1837-1934)	70
De rijke naoogst (vanaf 1970)	72
2.3. Bundeling van Bargoense woordverzamelingen	76
2.4. Van verzamelen naar beschrijven	77
2.5. Naar een historisch woordenboek van het Bargoens	85

HOOFDSTUK 3. RANDGROEPEN EN HUN GEHEIME GROEPSTAAL	91
3.1. Bargoenssprekende randgroepen	104
3.1.1. <i>Vagebonden, kwakzalvers en speellieden</i>	106
Rondtrekkende charlatans en bedrieglijke bedelaars	106
Speellieden en kwakzalvers	116
3.1.2. <i>Dieven, smokkelaars, hoeren, gokkers en vechtersbazen</i>	119
Dieven en smokkelaars	119
Hoeren	127
Gokkers en vechtersbazen	129
3.1.3. <i>Zwervers, reizigers/voyageurs, venters en ambulante kooplieden</i> ..	130
Zwervers en reizigers/voyageurs	132
Venters	135
Ambulante kooplieden	154
3.2. Groepstaal en geheimtaal	165
3.2.1. <i>Bargoens als groepstaal</i>	166
Waar leerde je Bargoens spreken?	169
Wat zei men zoal in het Bargoens?	172
Waarover spraken dieven en kramers in het Bargoens?	178
Wie sprak Bargoens met wie? Lingua franca en huistaal	181
3.2.2. <i>Bargoens als geheimtaal</i>	182
Anekdotische gebruiksgevallen	182
Vulgarisering en folklorisering	185
 HOOFDSTUK 4. DE WOORDENSCHAT VAN HET BARGOENS	 195
4.1. Beperkt semantisch bereik van de woordenschat	198
4.1.1. <i>Woordenschat van het rauwe materiële bestaan in het eigen wereldje</i>	199
4.1.2. <i>Weinig communicatieve intenties</i>	202
4.1.3. <i>Weinig Bargoense functiewoorden. Ellips</i>	208
4.1.4. <i>Geen algemeen, gestandaardiseerd Bargoens. Synoniemen en varianten</i>	210
4.2. Herkomst van de woorden	215
4.2.1. <i>Woorden uit de Nederlandse stamtaal en het Rotwelsch</i>	215
Woorden uit de Nederlandse stamtaal	215
Rotwelsch	217
4.2.2. <i>Ontlening aan vreemde talen. Klank- en begripsassociatie</i>	225
Ontlening aan het Jiddisj	226

Ontlening aan het Frans	280
Ontlening aan de zigeunertaal	287
Ontlening aan andere talen	295
4.2.3. <i>Systematische woordvorming. Lettertalen</i>	297
4.2.4. <i>Woordvorming: samenstelling en afleiding</i>	303
Samenstelling	303
Afleiding	307
4.2.5. <i>Betekenisoverdracht</i>	330
Metaforen	330
Metoniemen	334
4.3. Lexicale verschillen tussen noordelijk en zuidelijk Bargoens	336
4.3.1. <i>Grandig en de andere adjectieven op -ig</i>	336
4.3.2. <i>Het 'voornaamwoord' michels</i>	338
4.3.3. <i>Het werkwoord mazen</i>	341
4.3.4. <i>Telwoorden</i>	347
 HOOFDSTUK 5. MEER DAN HONDERD BRONNEN	 357
5.1. Totstandkoming van de bronnen	363
5.1.1. <i>Bedoeling van de woordverzamelaar</i>	363
5.1.2. <i>Geografische verschillen</i>	371
5.1.3. <i>De bronnen bij Moormann</i>	375
5.2. Methodiek van de woordverzamelingen	377
5.3. Het verzamelen van de bronnen	383
5.4. Presentatie van het woordmateriaal in dit boek	386
5.4.1. <i>Woordenlijsten</i>	386
5.4.2. <i>Woordregister</i>	391
 HOOFDSTUK 6. BARGOENS IN LITERAIRE BRONNEN	 395
6.1. Laatmiddeleeuwse vagebondteksten	407
6.2. Rederijkersteksten en blijspelen	435
6.3. Sociale letterkunde en volkslectuur	466
6.4. Volkse genres uit de orale traditie²⁷	558

HOOFDSTUK 7. DIEVENTAAL IN CRIMINELE BRONNEN EN IN DE VOLKSTAAL VAN	
HOLLANDE GROTE STEDEN	581
7.1. Gerechtsstukken	586
7.2. Getuigenissen van ex-gedetineerden	611
7.3. Woordenboekjes van Hollandse dieventaal	622
 HOOFDSTUK 8. NOORDOOSTELIJK BARGOENS	
8.1. Winschoten	725
8.2. Wijhe, J.G.M. Moormann (1931)	758
8.3. Vaassen	759
8.4. Oldenzaal, J.G.M. Moormann (1928)	773
8.5. Goor, J.G.M. Moormann (1925)	775
8.6. Lochem, J.G.M. Moormann (1921)	778
8.7. Haaksbergen, J.G.M. Moormann (1922)	780
8.8. Nijmegen, J.G.M. Moormann (1924)	784
8.9. Hilversum, J.G.M. Moormann (1926)	789
 HOOFDSTUK 9. ZUIDOOSTELIJK BARGOENS	
9.1. Eksel (en omgeving?)	800
9.2. Stramproy, Christiaan Creemers (1871)	825
9.3. Sint-Truiden	827
9.4. Tongeren	832
9.5. Maaseik	836
9.6. Maasmechelen, Jaak Gilissen (1988)	848
9.7. Bilzen	849
9.8. Maastricht, G.J.M. Moormann (1917)	854
9.9. Weert, J.G.M. Moormann (1927)	861
9.10. Landgraaf (Groenstraat)	865
9.11. Venlo	888
9.12. Roermond, Pierre Bakkes (2007)	898
9.13. Montfort, Pierre Bakkes	901

HOOFDSTUK 10. ZUIDWESTELIJK BARGOENS	905
10.1. Schijndel, Tilburg en omgeving	907
10.2. Bergen op Zoom.....	911
10.3. Brussel en steden in de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen, en West-Vlaanderen	912
10.4. Tienen	915
10.5. Brussel	918
10.6. Mechelen	958
10.7. Antwerpen.....	971
10.8. Zele.....	976
10.9. Sint-Niklaas	1005
10.10. Aalst	1016
10.11. Kortrijk	1017
10.12. Roeselare	1018
10.13. Torhout	1033
10.14. Veurne	1033
10.15. Poperingen (Watou)	1039
 HOOFDSTUK 11. BARGOENS IN DE EENENTWINTIGSTE EEUW	 1043
11.1. Gebruik van het Bargoens	1045
11.1.1. <i>Het Bargoens van de reizigers en voyageurs</i>	1045
Het Bargoens van de reizigers in Nederland.....	1052
Het Bargoens van de voyageurs in Vlaanderen.....	1061
11.1.2. <i>Bargoense woorden in het Standaardnederlands</i>	1081
11.2. De studie van het Bargoens	1088
11.2.1. <i>Bargoenistiek in ontwikkeling</i>	1088
11.2.2. <i>Het Bargoens van de reizigers en voyageurs als immaterieel erfgoed</i>	1091
 BIBLIOGRAFIE	 1097
 WOORDREGISTER	 1121